

Pan
Mirosław Wróblewski
Dyrektor Zespołu Prawa Konstytucyjnego, Międzynarodowego
i Europejskiego w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Dyrektorze,

w odpowiedzi na pismo z dnia 12 maja br., znak: VII.501.144.2021.MO, dot. prośby [REDACTED] o pomoc w interpretacji przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 maja 2021 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii, z prośbą o przedstawienie wyjaśnień i wskazanie, czy od dnia 29 maja 2021 r. w urzędach stanu cywilnego będą mogły być organizowane spotkania dla 50 osób, uprzejmie przedstawiam stanowisko tut. departamentu.

Ustosunkowując się do poruszanej kwestii, w pierwszej kolejności należy zauważyć, że zgodnie z przepisami art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. z 2021, poz. 709) Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji sprawuje nadzór nad działalnością wojewody w zakresie rejestracji stanu cywilnego. Minister SWiA nie jest zaś gestorem przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 maja 2021 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz.U. z 2021 r. poz. 861, z późn. zm., zwane dalej „rozporządzeniem”), które określa dopuszczalne ramy działalności poszczególnych dziedzin życia społecznego w trosce o bezpieczeństwo osób oraz zapobieganie dalszemu rozprzestrzenianiu się epidemii. Wobec powyższego, ograniczenia wynikające z ww. rozporządzenia, pozostają poza kompetencją Ministra SWiA. Podkreślenia wymaga, że przepisy te nie odnoszą się wprost do kwestii zawarcia związku małżeńskiego (w zakresie liczby osób).

Z punktu widzenia sprawowanego nadzoru nad rejestracją stanu cywilnego, wskazuję, że zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa rodzinnego, jeżeli małżeństwo jest zawierane przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego, oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński powinny być złożone publicznie w obecności dwóch pełnoletnich świadków. Do dokonania czynności zawarcia związku małżeńskiego, co do zasady, wymagana jest zatem obecność kierownika urzędu stanu cywilnego, nupturientów oraz świadków. Jednocześnie podkreślam, że rejestracja stanu cywilnego jest wykonywana przez gminy w urzędach stanu cywilnego jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej. Organizacja pracy, w tym zapewnienie ciągłości realizacji poszczególnych zadań i sposobu ich wykonywania w obrębie obowiązującego prawa, leży w gestii poszczególnych gmin. Kwestie związane z organizacją pracy w urzędzie stanu cywilnego, w tym zapewnienia prawidłowego

i bezpiecznego funkcjonowania, zgodnego z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, leży w gestii wójta (burmistrza, prezydenta miasta) kierującego urzędem gminy.

W kontekście powyższego, zgodnie z przepisem § 21 ust. 1 rozporządzenia, do dnia 5 czerwca 2021 r. wykonywanie zadań przez urząd administracji publicznej lub jednostkę organizacyjną wykonującą zadania o charakterze publicznym może podlegać ograniczeniom polegającym na wykonywaniu wyłącznie zadań niezbędnych do zapewnienia pomocy obywatelom. W szczególności do takich spraw zaliczono rejestrację stanu cywilnego (§ 21 ust. 4 pkt 1 rozporządzenia). Decyzję o rodzaju i formie wprowadzanych ograniczeń, o których mowa w powołanym § 21 ust. 1 podejmuje (z zastrzeżeniem ust. 4 ww. przepisu), kierownik urzędu administracji publicznej, dyrektor generalny urzędu lub kierujący jednostką organizacyjną wykonującą zadania o charakterze publicznym, uwzględniając konieczność zapewnienia bezpieczeństwa obywateli, zawiadamiając o tych ograniczeniach, w drodze ogłoszenia, na stronie podmiotowej urzędu lub jednostki, a także przez wywieszenie ogłoszenia w siedzibie urzędu lub jednostki.

Z poważaniem

Beata Stępińska
Dyrektor Departamentu